

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Національна доктрина розвитку освіти визначила стратегічні напрямки в освіті. І найголовнішою проблемою, яку вирішує освіта на сучасному етапі, є проблема якості освіти. Якість освіти є національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави, додержання міжнародних норм і вимог законодавства України щодо реалізації права громадян на освіту.

Держава постійно здійснює моніторинг якості освіти, забезпечує його прозорість, сприяє розвитку громадського контролю. Відстежувати досягнення цього критерію покликаний всебічний моніторинг навчально-виховного процесу, який дає змогу оперативно розв'язувати поточні проблеми, не чекаючи їх можливого розвитку.

Ті заклади, які першими усвідомили таку необхідність, націлені на безпосередню невідкладну реалізацію запитів батьків та учнів щодо якості освіти.

Поняття «**якість освіти**» у вузькому розумінні це якість результатів освітнього процесу, тобто якість освіченості учнів, якість знань, умінь, володіння процедурами творчої діяльності, вихованості й т.д. Якість освіти в широкому розумінні - це і якість результатів освітнього процесу, і якість реалізації освітнього процесу, і якість умов його протікання.

Моніторинг (від лат. «монітор» - той, що попереджає, наглядає, нагадує). Людство давно «примірило» моніторинг на себе. Його апробували у різних сферах та напрямках, і, само собою, він захопив і педагогів.

Моніторингом якості загальної середньої освіти називається спеціальна система збирання інформації про стан освіти, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки й основних тенденцій її розвитку, розробка науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень стосовно підвищення якості освіти та функціонування освітньої галузі.

Якщо розглядати якість освіти на рівні окремої школи, то це так звана інституційна якість, де **аналіз здійснюється за такими індикаторами:**

- якість підготовки випускників;
- якість змісту освіти;
- склад та характеристика кадрового потенціалу;
- матеріально-технічна база;
- показники здоров'я тощо.

Основними завданнями освітнього моніторингу є:

- вивчення зв'язку між успішністю учнів і соціальними умовами їхнього життя;
- оцінювання кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, лабораторного забезпечення навчального закладу;
- оцінювання впливу на навчальний процес державних стандартів, навчальних програм, методичного й технічного обладнання.

Досвід показує, що функціональними завданнями моніторингу є не тільки визначення **якості** освітнього процесу (якості знань, умінь і навичок учнів, оволодіння

творчими навичками, вихованості учнів, розвитку особистості), а й **корекція** навчально-виховної роботи, яка базується на визначенні шляхів удосконалення діяльності навчального закладу, класу, окремого учня чи навчально-виховного процесу в цілому.

У процесі моніторингу ми досліджуємо:

- **діяльність** - навчальну, трудову, управлінську;
- **явища** - вихованість, освіченість, майстерність тощо.

З погляду нагромадження інформації розрізняють такі види моніторингу:

- інформаційний, що полягає у збиранні, накопичуванні, систематизації, поширенні інформації;
- управлінський, який передбачає збирання та узагальнення інформації за певними показниками для вивчення конкретної освітньої проблеми та вироблення відповідних рекомендацій щодо формування стратегії й тактики управлінської діяльності чи прийняття управлінських рішень.

За рівнями проведення моніторинги поділяються на:

- міжшкільний;
- внутрішньошкільний;
- внутрішньокласний.

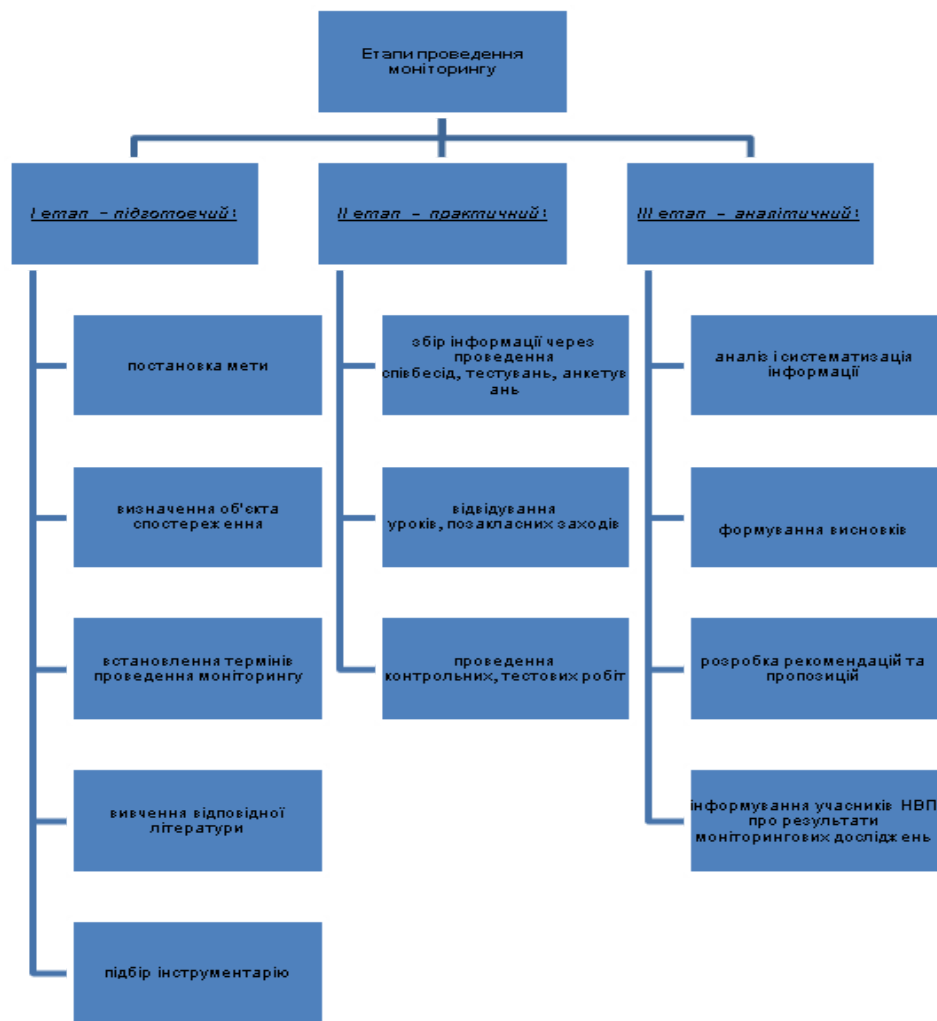
Об'єктом моніторингу виступає якість освіти, забезпечувана школою, як сукупність її властивостей, що визначає її здатність задовольняти вимоги суспільства, запити й очікування споживачів освітніх послуг щодо всебічного формування й розвитку особистості школярів.

Існують такі напрямки моніторингу:

- учень (самомоніторинг навчальних досягнень)
- учитель (самомоніторинг педагогічної діяльності)
- навчально-виховний заклад (внутрішній моніторинг)

Моніторинг якості освіти в навчальному закладі здійснюється під керівництвом його адміністрації. Безпосереднє проведення робіт зі збору, систематизації й узагальнення інформації, написання звітів в основному покладається на заступників директора, але можна підключати до цієї роботи керівників шкільних методичних об'єднань, творчих вчителів, класних керівників і навіть учнів та батьків.

Педагогічний моніторинг, на відміну від звичайного поняття про контроль, являє собою форму організації, збору, збереження, обробки та розповсюдження інформації про педагогічні системи, що дає можливість безперервного стеження за їх станом і прогнозування відповідно і розвитку.

Функції педагогічного моніторингу

Інформаційна - створює вірогідний масив інформації щодо якості освіти в навчальному закладі;

діагностична - фіксує реальний стан якості освіти в навчальному закладі;

прогностична - виявляє стратегію і тактику розвитку освіти в навчальному закладі;

управлінська - впливає на мету, зміст та методи управлінської діяльності;

педагогічна - вибудовує цілісність процесу навчання, виховання та розвитку учнів;

адаптаційна - мінімізує негативні наслідки сучасної ситуації, що дає можливість створити середовище розвитку дитини.

Управлінська діяльність закладом освіти на підставі моніторингу має свої особливості та вимагає серйозної підготовки і створення відповідної інформаційної системи.

Найпершими результатами проведення моніторингових досліджень в школі є щорічне проведення самообстеження навчального закладу щодо якості освіти з підготовкою аналітичної довідки, яка є результатом глибокого й різнобічного

самообстеження. Інформація й висновки, що містяться в довідці, використовуються самою школою для коректування стратегії розвитку, визначення пріоритетних напрямків удосконалення освітнього процесу. У той же час, узагальнені оцінки, окремі дані і представлені в довідці тенденції є підставою для прийняття управлінських рішень щодо підвищення якості освіти. Для задоволення цих запитів інформація, що подається у щорічній аналітичній довідці, повинна відповідати наступним вимогам:

- об'єктивно відбивати стан, хід, спрямованість, основні параметри ключових процесів, їх «вихідні» характеристики;
- містити опис причинно-наслідкових зв'язків, наявних проблем, протиріч, шляхів їхнього вирішення і подолання;
- частково представлятися у формі таблиць, графіків, діаграм і формалізованих оцінок.

Школа не відгороджує учнів від реального життя, а включає це життя у свої уроки, позаурочну діяльність, створюючи єдине поле громадського виховання не тільки учнів, а й усіх учасників освітнього процесу. У результаті йде комплексне, системне виховання громадянина не тільки в школі, а й поза її межами.

Застосування моніторингових відстежень

- вивчення рівня навчальних досягнень учнів із базових дисциплін;
- аналіз якості освіти профільних класів та класів із поглибленим вивченням окремих предметів;
- формування профільних класів та класів із поглибленим вивченням окремих предметів;
- визначення рейтингу участі учнів в олімпіадах, конкурсах різних рівнів;
- діагностика здібностей і нахилів учнів;
- результативність участі школярів у роботі факультативів, спецкурсів, гуртків, секцій тощо;
- вивчення стану викладання навчальних дисциплін;
- аналіз виконання моніторингових контрольних робіт (початковий, проміжний та кінцевий етапи);
- класно-узагальнюючий контроль;
- визначення рівня захворюваності учнів;
- тощо.

Показники моніторингу якості освіти

- Обчислюється середній бал рівня навчальних досягнень учня;
- Визначається рейтинг кожного учня у класі; рейтинг учнів 8-х класів; рейтинг учнів 9-х класів;
- Обчислюється середній бал по предметам;
- Порівнюється середній бал рівня навчальних досягнень учня із середнім балом по класу;
- Порівнюється середній бал класу по предмету із середнім балом по школі;
- Визначається кількість оцінок рівня навчальних досягнень та їх кількість по рівнях;

- Відслідковується динаміка середнього балу за два звітні періоди;
- Відстежується показник здоров'я учнів (залежить від кількості учнів, занесених до певної групи з фізичної культури);
- Порівнюється рейтинг всіх відмінників школи;
- Показник наявності результатів високого рівня.

Результати моніторингових досліджень

Результати певного виду моніторингових відстежень розміщуються на внутрішкільному сайті мережі інтернет.

Питання моніторингу якості освіти заслуховується:

- на засіданні педагогічної ради (видається наказ про затвердження рішень педагогічної ради);
- на нараді при директорові (довідка заслуховується та виносяться рекомендації);

За підсумками моніторингових відстежень виносяться рекомендації:

- адміністрації школи;
- керівникам шкільних методичних об'єднань;
- завідувачим кафедрами;
- вчителям-предметникам;
- класним керівникам.

Моніторинг якості освіти Слов'янської ЗОШ І-ІІІ ступенів №5 за 2020-2021 навчальний рік

<https://drive.google.com/file/d/1oIU5NNIFdZrsIMyC20GXrnNV5-ykbucn/view?usp=sharing>

Рішення педагогічної ради:

- Продовжити моніторингові дослідження якості освітнього процесу в школі. Робочій групі з моніторингу школи звітувати про результати досліджень два рази на рік: січень та серпень.
- Заступнику директора з навчально-виховної роботи Пахомовій Н.В.: організувати проведення поглибленого моніторингу якості знань учнів з української мови. За результатами моніторингу скласти аналітичну довідку. (до 30.05.2022)
- Вчителям-предметникам: враховувати результати моніторингових досліджень в своїй роботі для підвищення якості освітнього процесу. (протягом навчального року)